Anul IV. Nr. 6. Cluj, Duminecă 7 Aprilie 1929. 2 Lei exemplarul.

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
Pe un an.....Lei 180·—
Pe un jumătate an.....Lei 90.—
Pe 3 luni.....Lei 40·—
Autorităţi şi instituţiuni.....Lei 500·—
In streinătate dublu.

ANUNŢURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDACŢIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 4. — Telefon: 7-69
ADMINISTRAŢIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

DOLMÁNYUL

Se apropie serbările monumentale ale unirei neamului românesc. Aceste serbări vor dovedi lumei întregi că poporul nostru, indiferent de credinţele politice, se bucură de această unire veşnică şi înţelege să-şi apere ţara, câştigată prin suferinţe şi jertfe milenare, chiar şi cu sângele fiilor săi.

Bucuria noastră este supărarea maghiarilor. Noi ne ştim imagina în durerea compatrioţilor noştri, pentrucă am fost în situaţia similară, dar nu înţelegem atitudinele lor, nu înţelegem atacurile lor.

Dacă abstăm dela numeroasele argumente, care îndreptăţesc stăpânirea românească în Ardeal şi Banat, nu poate nimeni răsturna adevărul că noi formăm majoritatea populaţiei acestor provincii, şi în baza acestui fapt noi hotărâm soartea lor.

Ce vrea azi minoritatea maghiară, care în trecut s'a mulţumit să fie *una* din cele trei naţiuni privilegiate şi dominante ale acestei provincii? Ce rost are indignarea presei maghiare, că afirmative dl Ministru Vaida-Voevod şi-a exprimat dorinţa să vada la serbările unirei venind şi pe maghiar în dolmányuri? Cred patrioţi noştri că o dovadă mai mult din partea lor a neacceptării situaţiei internaţionale existente, va modifica harta Europei?

Inaintea consfinţirei libertăţilor depline ale naţionalităţilor din fosta Ungarie, toţi maghiarii au fost gata să facă din Ardeal o Elveţie, în care cele trei popoare să se desvolte pacinic, în perpetură stimulare reciprocă, spre binele ţării întregi.

Adunarea naţională dela Albalulia (1918) le-a oferit cu imensa generozitate a sufletului nobil românesc, bazele unei similare evoluţii. Dar politica oportunistă a partidului maghiar, călcând în picioare toate principiile democraţiei a deslegat — după părerea noastră a tineretului — naţiunea română de orice obligaţie din trecut faţă de oamenii cari se mulţumesc în loc de validarea unor principii cu locuri în parlament şi scutiri de expropriere. Şi azi protestele înverşunate şi pline de ură ale presei maghiare, în contra unei participări la serbările poporului majoritar din această ţară, dovedesc odată mai mult că generaţia mai bătrână a maghiarilor, nu vrea nici să colaboreze la începutul unei ere de înţelegere în Ardeal şi Banat.

Să vorbim pe şleau: ştim şi *înţelegem* sentimentele celor cari au pierdut totul din vina lor proprie. Şi fiindcă înţelegem durerea lor suntem chiar şi iertători. Dar abţineri, formale şi cu inima sfâşiată, dacă vreţi, dela serbările de Stat, măresc artificial abisul între două popoare conlocuitoare.

Ca unul care cunosc nitel problema minoritară, atât din unghiul intern cât şi din cel extern, trebue să afirm că ultima postură a partidului maghiar, nu este o atitudine loială faţă de Stalul român, condiţie cardinală, stabilită de factorii externi, pentru îndreptăţirea unor minorităţi de-a pretinde un tratament de protecţiune minoritară.

Nu suntem maghiarofobi, dar ridicăm mănuşa aruncată de partidul maghiar.

V. V. Tilea.

Dovezi.

Sub egida partidului naţional-ţărănesc cu tenacitate şi asiduă încordare s'a dus o luptă crâncenă timp de 10 ani.

Ţinta finală a acestei lupte era fixată în dărâmarea sistemului, care — prin lipsa de scrupulozitate în alegerea mijloacelor, prin mobilul imoral al fiecărei acţiuni, prin complecta desinteresare faţă de nevoile şi postulatele populaţiunii, prin eliminarea sistematică a elementelor dornice şi capace a activa util în direcţia binelui obştesc, prin tâlhăriile organizate atât în patrimoniul public, cât şi particular, prin intenţionata sfidare a tot ce se numeşte lege sau drept, deci prin întroducerea sistemului bunului plac, ridicat până la rangul de percept de guvernământ — ameninţase ţara cu peirea. Iar ca un accesoriu inevitabil, trebuia să se aţaşeze ţintei finale *chestia răspunderilor.*

„Punitur quia pecatum est, et ut ne peccetur." Iată dezideratul intern al fiecărui suflet de o structură normală. Iată porunca, imboldul invizibil, care ne impune aplicarea sancţiunilor faţă de cei păcătoşi. Iată de ce chestia răspunderilor este de o aşa natură că nu poate fi nici omisă nici aplicată cu mănuşi şi menajamente. Virtutea şi calitatea, binele şi moralul ultragiat prin păcat reclamă în mod imperativ satisfacţie prin sancţiuni. La porunca sufletului nostru reclamăm şi noi din partea celor în drept aplicarea sancţiunilor legale faţă de toţi păcătoşii fără nici o considerare, mici şi mari ai sistemului trecut. Dacă legea în duritatea ei nu odată loveşte cu rigoarea sancţiunilor sale astfel de indivizi, cari au păcătuit numai datorită anomaliilor lor psihice, fiziologice, numai datorită mediului ambiant, de ce oare am fi generoşi faţă de indivizii sistemului trecut, cari şi-au făcut o adevărată profesie, un adevărat cult din a păcătui la adresa neamului.

Nu. Această generozitate trebue exclusă. Neaplicarea sancţiunilor faţă de championii nelegiuirilor, ar însemna pur şi simplu compromiterea sistemului actual, o aparentă ratificare ar însemna acordarea unei prime de încurajare acestor microbi parazitari, cari văzând, cum şi de data aceasta întârzie sancţiunile, cu drept cuvânt se pot crede la adăpost pentru continuarea manoperilor lor frauduloase.

Vedem deci, că aplicarea sancţiunilor este un imperativ categoric. Şi atunci să mă ierte aceia, cari de câteori le aduci înainte această chestie, îţi dau pururi acelaşi plictisitor şi evaziv răspuns: „Dovezi, dă-ne dovezi şi sancţiunile vor urma". Este prea derutant acest răspuns. Natural, că se reclamă răspunderile numai pe bază de dovezi. Dar întreb eu, ce dovezi mai eclatante trebuesc pentru a proba pungăşia cuiva, decât faptul, că *x* sau *y*, a venit în oraşul cutare fie ca administrator financiar, fie chiar numai subadministrator, sau la consilieratul agricol cutare, prezentându-se într'un pantalon rupt în partea dorsală, deci sărac, sărăcuţi, şi în scurtă vreme de 1—2 ani — fără ca în acest interval să fi moştenit sau să fi câştigat loteria sinistraţilor — îl vezi dispunând de 2—3 case, automobil, milioane depuse (spre ex. la Băncile Unite), atunci când el are mizera leafă de 8—9 mii Lei lunar. Aceste nu sunt dovezi, domnilor, cari cereţi dovezi? Şi vedeţi tot din lipsa dovezilor, sunt atâţia pungaşi rămaşi încă în slujbele statului.

Sufletul şi simţul moral şi de dreptate a naţiunii ultragiat prin tâlhăriile, pungăşiile şi fărădelegile atâtor excroci, cari şi astăzi se plimbă sfidători, nestingheriţi de nime — reclamă celor în drept să purceadă la aplicarea sancţiunilor faţă de toţi mişeii mici şi mari fără nici o considerare. Şi pentru aceasta nu trebue să apeleze la noi, să culegem noi probe, ci să impune *să le administreze numai pe cele ce le au la dispoziţie, fiind suficiente pentru ca prin verdictul ce-l va da justiţia să curete trupul sănătos al naţiunii de aceste bube leproase.*

Alhor.

Succesul apelului...

Obişnuiţi să acţionăm rapid şi metodic, adversari ai discuţiunilor sterile şi oamenii faptelor cari suntem, am găsit că ofensiva de organizare pe întreaga ţară nu mai poate întârzia, şi ne-am pus pe lucru. Graţie acestui principiu de muncă şi de luptă „Chemarea" a reuşit să-şi câştige un loc de cinste în istoria politică a României, să fie apreciată, respectată şi temută. Era firesc, ca apelul nostru să găsească un răsunet paternic şi cea mai frumoasă primire atât la sate cât şi la oraşe. Organizaţie puternică, dispunând de cadre solid înjghebate, cu puternice rădăcini în comunele urbane şi rurale, „Chemarea" n'are altceva de făcut, decât să strângă şi mai mult rândurile combatanţilor ei şi să imprime mai multă vigoare, o mai mare mobilitate întregului organism prin introducerea erarhiei disciplinate. Orice manifestaţie a colectivităţii ce se desfăşoară în cadre organizate, conform programului stabilit, impresionează prin disciplina individuală şi colectivă. Erarhizarea este cel mai bun mijloc de educaţie civică şi de disciplinare a masselor, ea ridică simţul de ordine şi animează la o muncă metodică şi raţională. In cadrele unei organizaţii bazată pe o aspră disciplină, care trasează precis drepturile şi îndatoririle membrilor, se pot creşte conducători integri şi caractere sobre. Ar fi o greşeală să se creadă că disciplina împiedică formarea personalităţilor, deoarece organizarea este pusă pe baze profund democratice, e drept însă că organele de conducere alese de totalitatea membrilor, erarhia stabilită de acelaş for, trebuiesc respectate, căci fără disciplina benevol acceptată — caracteristică a oamenilor inteligenţi — colectivitatea nu poate acţiona nu poate produce nimic.

Veştile ce ne vin dela prietenii însărcinaţi cu executarea planului de organizatoare sunt excelente. După cum prevăzusem, curentul pentru organizarea tineretului pe baza principiilor cuprinse în apelul nostru este atât de puternic încât ne facem oarecum reproşuri că n'am început ofensiva cu un ceas mai de vreme. Acest curent şi entuziasmul cu care a fost primit apelul recent lansat sunt o dovadă mai mult că necesitatea organizării este adânc simţită în toate unghiurile ţării.

Vacanţa de Paşte a fost destinată organizării febrile şi reuşita noastră deplină rămâne în funcţiune de perseverenţa, tenacitatea şi munca ce vom şti să depunem pe acest tărâm. Buna primire a prietenilor noştri dela centru, de care au avut parte pretutindeni este pentru noi şi satisfacţie şi stimulent, care ne va înzeci forţele de muncă, pe cari le vom pune în întregime în serviciul scopului urmărit.

Să nu se uite că de izbânda noastră integrală depinde viitorul tineretului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Doliul Bihorului.

*In noaptea din trei spre patru Aprilie s'au implinit zece ani dela ucidere barbară a martirilor Bihorului: **Dr Ioan Ciordaş-Ciurdariu şi Dr. Nicolae Bolcaş**.*

S'a implinit zece ani, de când aceşti doi distinşi fii ai neamului nostru, aceşti părinţi ai blajinului bihorean, aceşti stâlpi ai cauzei româneşti, au fost scoşi în miez de noapte din căminurile lor, dintre copiii şi părinţii lor, de către hoardele săcueşti, ahtiate de sânge, şi au fost târâţi cu oase frânte şi corpuri sângerânde spre locurile de pierzare, spre locurile de martiraj, spre locurile sfinţite prin jertfa lor şi unde Bihorul prin viaţa, trupul şi sângele lor şi-a ridicat altarul de jertfă pentru o Patrie mai mărită.

*Vechiul luptător şi conducător nedisculat al românilor din Bihor: Dr. I. **Ciordaş**, tinărul şi inimosul său colaborator **Dr. N. Bolcaş** groaza hoardelor săcueşti, sălăşluite la Beiuş pentru a salva prin orice mijloace unitatea **„Coroanei Sfântului Ştefan"** au fost ucişi în mod barbar de aceşti salvatori — criminali ai **„sfintei coroane"** acum zece ani.*

*Faţa blândă şi senină a lui Dr. Ciordaş, a fost schimonosită de săcuii ucigaşi, scoţându-i ochii de viu, gura-i de aur, ce atâta timp a vestit bietului plugar bihorean dezrobirea şi o Românie mare, a fost înfundată în semn de batjocură cu zdrenţe murdare, pentru a-i opri mai în grabă suflul nobil, mâinile-i binecuvântate i-au fost batjocurite, silite fiind a-şi face groapa, iar sufletul şi mintea luminată alui Ciordaş a fost supusă la cea mai chinuitoare tortură, trebuind să asiste la o sentinţă de omor zeflemea a săcuilor ucigaşi. Ce chinuri grozave n'a răbdat martirul Dr. Ciordaş pentru iubitul ţăran din Bihor şi pentru o Românie mare! Şi-a săpat cu mâna proprie groapa, i-s'au scos ochii, i-s'au frânt oasele mâinilor şi picioarele, iar împuşcat pe marginea gropii săpată de el însuşi a fost aruncat acolo de hoardele săcuieşti, şi trupul lui rece — **jertfa scumpă a Bihorului românesc** — n'a fost acoperit decât cu o palmă de pământ. Cel ce şi-a dat viaţa şi nobilul suflet pentru pământul românesc, aceluia nu i-s'a dat la moarte nici pumnul de ţărână mistuitoare a trupurilor.*

Mare au fost faptele acestor martiri, şi crudă le-a fost soartea!

Evocarea fioasei noapte din Beiuş, de acum zece ani, noaptea jertfei Bihorului, trage brazde adânci şi dureroase în sufletul bihoreanului păstorit timp de mai mulţi decenii de mintea, inima mare şi românească a celui ce viaţa şi-a dat pentru încorporarea Bihorului în România visată de el.

*Faptele mari, figura măreaţă a acelui ce a fost Dr. Ioan Ciordaş, nu o poate memoriza modesta mea peană; **slăbită şi aceasta de emoţia evocărei** marelui dispărut; tributul şi jertfa Bihorului pentru desrobire şi unire cu Patria-mamă, va fi memorizată şi va fi eternizată numai atunci, când porunca şi gândul celui ce s'a jertfit, vor fi înfăptuite.*

*Mare a fost suferinţa celui jertfit, măreţia martirajului nu va apărea însă în splendoarea ei mare şi românească numai atunci, când cei ce au preluat moştenirea scumpă lui **Dr. Ciordaş: pământul şi plugarul român din Bihor,** îi vor croi acestuia aceia soartă, pe care a visat-o marele dispărut, şi pentru care el şi-a dat viaţa.*

*In ceasul pioasei reculegeri, în ceasul aducerei aminte de zece ani dela uciderea martirilor dela Beiuş, se cuvine ca bihorenii să ne revizuim conştiinţa mai mult ca oricând, şi să ne întrebăm dacă ne-am făcut vrednici de jertfa mare a acelui ce a fost **Dr. I Ciordaş**. Se cuvine, ca închinindu-ne în faţa marilor dispăruţi, **să promitem** îndreptarea greşelilor noastre şi **revalorizarea acelui Bihor pentru care a fost ucis în mod barbar cel mai mare şi bun român al acestui colţ oropsit de ţară.***

*Iar voi, moştenire scumpă lui Dr. I. Ciordaş: **Voi plugari români,** cu **aceasta ocazie a** implinirei alor zece ani de când v'a părăsit marele Vostru Părinte, opriţi-vă pentru un moment la coarnele plugului vostru şi cereţi Tatălui Ceresc să primească jertfa Bihorului. Aprindeţi în căsuţele voastre câte o mică luminare, plecaţi genunchii voştri în faţa cerului şi rugaţi-l să trimită asupra Bihorului sufletul curat şi românesc al martirilor.*

Dr. A. T. Mureşan.

Un ziarist integru.

Rezistenta dârză a ardelenilor în lupta uriaşă ce s'a dat pentru instaurarea legalităţii şi moralizarea vieţii publice a impresionat presa din Capitală. E vorba de presa independentă, care nu poate fi bănuită de scopuri subversive, de presa scrisă de ziarişti consacraţi ca tipuri reprezentative ai breslei şi naţionalismului intransigent. După calvarul partidului naţional, condus cu atâta înţelepciune de Iuliu Maniu care a fost şi este întruchiparea idealurilor şi aspiraţiunilor politice ale poporului transilvănean — revendicarea întrării în legalitate a devenit tot mai impetuoasă, a pătruns tot mai mult în opinia publică, iar în cele din urmă întronarea legalităţii — ce însemna de fapt şi a ajuns să fie idealul întregii ţări. Am asistat cu toţii la săvârşirea unui adevărat miracol — un întreg program politic.

Presa a avut un rol covârşitor şi istoric la înfăptuirea acestui miracol. Meritul ei este că a recunoscut din vreme menirea istorică a dlui Iuliu Maniu şi puritatea credinţelor politice, confesate de partidul dsale. Noi ardelenii, am urmărit cu deosebită satisfacţie înrolarea spontană a presei în serviciul idealurilor noastre politice şi am sprijinit-o din răsputeri. Am urmărit cu entusiasm scrisul acelor ziarişti, cari, odată convinşi de sinceritatea programului nostru, impresionaţi de perseverenţa şi dârzenia noastră, au luptat deschis, bărbăţeşte şi eroic pentru triumful democraţiei, păstrând acea linie dreaptă de conduită, care i-a ridicat sus de tot în vaza noastră. Sunt puţine ziare şi puţini ziarişti cari n'au oscilat niciodată în atitudinile lor, cari au ştiut să observe necontenit tactul şi obiectivitatev necesară, în judecarea problemelor ardeleneşti. Spiritului nostru critic n'au scăpat schimbările subite de front — prin nimic motivate — atitudinile alternative de zeificare a şefului necontestat al Ardealului şi de executare fără milă a aceluiaşi om, recte a partidului naţional-ţărănesc.

Foarte puţini ziarişti au ştiut să pătrundă în sufletul Ardealului, să aprecieze la justa lor valoare calităţile şi îndeosebi sensibilităţile acestui suflet. Intre aceştia puţini un loc de onoare îi revine dlui Alexandru Kiriţescu.

Articolul dsale „Un regăţean", publicat în „Cuvântul" No. 1417 din 2 l. crt., constitue o dovadă în plus, cât a pătruns acest suflet ardelenesc şi că în judecarea problemelor ce ne preocupă este călăuzit de obiectivitate şi de acel tact fin, singurul care poate da rezultatele dorite.

Tineretul din Ardeal te asigură dle Kiriţescu că nu te-ai înşelat în aprecierile dtale asupra ardelenilor şi-ţi mulţumeşte pentru atitudinea sinceră tranşantă şi curajoasă cu care tratezi această delicată chestiune ce se numeşte în istoria politică contimporană: „regionalismul ardelenilor".

I. Martalogu.

Crema de faţă „*Fortuna*"
Albeşte ca spuma
Te face frumoasă
Ca o zână crăiasă
O poţi afla întotdeauna
La Farmacia „*Fortuna*".

Cereţi şi prin postă dela Farmacia **„Fortuna"**, Cluj, Piaţa Unirei 33.

Partid politic şi coterie politică.

Două organisme — sau mai bine zise organizaţii sociale asemenea sub aspect formal; dar cu scopuri şi valoare intrinsecă cu totul diferite, ba chiar opuse şi exclusiviste. Am putea spune că singur scopul le diferenţiază.

Partidul politic e un organism social — o stare de mulţime — ca să împrumutăm dela d. M. Ralea — termenul — organizată cu o conducere, cu un program de luptă, în vederea unui scop, care este buna chivernisire a trebilor obştesti din năuntru, siguranţa şi demnitatea statului înafară. Un organism în serviciul statului este un partid politic.

Coteria politică este o organizaţie adeseori mai închegată ca un partid, dar cu scopul pentru ea însăşi, pentru satisfacerea intereselor ei proprii prin stat şi cu ajutorul instituţiilor statului.

Aceste două organizaţii stau faţă în faţă cum ar sta adevărul cu minciuna, medicina cu panglicăria de bâlciu, matematica cu scamatoria...

Adeseori coteriile politice se nasc şi se desvoltă în cadrul oricărui partid politic, mai ales însă atunci când acesta se găseşte într'o vârstă îmbătrânită şi decadentă...

Coteriile politice s'ar asemănă în acest caz cu acele ciuperci parazitare ce cresc pe trunchiul putregăit al copacului.

Un partid politic presupune un şef, sau preşedinte, o autoritate supremă, care-i expresia liberă a organizaţiei întregi, în partidul democratic — care reprezintă, dirigează şi comandă chiar la nevoe măsurile ce se impun pentru buna organizare a partidului, dar în vederea scopului suprem: a fi numai şi în totdeauna în serviciul intereselor statului.

Coteria politică conduce şi comandă ea şefului; sau factorilor diriguitori din partid şi din stat, cari adeseori şi în aceste cazuri, sunt simple manechine vorbăreţe, în vederea satisfacerii intereselor ei personale: pentru noi şi ai noştri, fiindu-i scopul suprem.

Un partid politic presupune muncă, sacrificii, disciplină şi independenţă de gândire în acelaş timp, merit, capacitate; o coterie se sprijină adeseori, pe servilism abject, trageri de sfori, învârteală... scopul comun în sine de exploatare a statului, formează chiagul unei coterii.

Intr'un partid politic se face politică; într'o coterie politică se face politicianism murdar şi imoral. Dealtfel, politicianismul în sine este opus politicei: acesta presupunând acţiune în interes personal şi prin mijloace reprobabile; politica impunând sacrificiul pentru binele obştesc, confuzie care ar trebui înlăturată şi în scris şi în fapt.

Partidul politic urmăreşte a luă conducerea — puterea — pentru a se pune în serviciul statului, pentru a-şi aplică programul de organizare cât mai bună a instituţiilor statului, pentru valorizarea bogăţiilor şi energiilor de orice fel în stat şi pentru stat.

Coteria politică — sau mai bine zis coteriile — urmăresc puterea pentru a-şi plasa în slujbe grase rudele şi prietenii, clientela, pentru a pune mână — ghiara de vampir — pe bunurile şi avuţiile statului, din care să se procopsească ei şi ai lor...

Pentru partidul politic, puterea e un mijloc, un prilej de muncă şi sacrificii; pentru coteria politică, puterea e un scop în sine, — prilej de trândăvie dar mai ales de exploatare şi îmbogăţire, ca o compensaţie a frământărilor şi jinduirilor din opoziţie.

Bugetul statului, pentru un partid politic adevărat şi serios, este icoana maximului de beneficii cu minimum de sacrificii din partea cetăţenilor; este certificatul cel mai elocvent al unei bune guvernări; pentru o coterie politică, bugetul este ţinta supremă, vaca de muls, icoana risipei şi a furtului cu forme legale, a muncii şi banului public.

Coteria politică caută să acapareze instituţiile fundamentale ale statului: armată, justiţie, administraţie, biserică, şcoală, desorganizându-le, înjosindu-le, şi punându-le în slujba scopului ei meschin de străpânire şi exploatare a statului. Căci sunt coterii militare, care avansează rubedeniile şi incapacităţile, dă comanda şi posturile de mare răspundere „cumnaţilor şi nepoţilor", a căror capacitate se rezumă adeseori în strălucirea fireturilor...; sunt coterii în magistratură care înaintează în grad, mută în locuri supreme, ori acopere pe cei ce ţin în mână altă balanţă, decât pe cea candidă a justiţiei. — Sunt coterii bisericeşti, în sânul forurilor supreme, mai mult ori mai puţin — care turbură spiritul obştesc şi sdruncină credinţa din străbuni, din asceţi şi apostoli, cari cred mai repede şi mai mult în viţelul de aur, decât în cel ce a rostit: „Pace vouă!"...

Sunt chiar coterii — zise camarile — cari influenţează, până la o directă exercitare a prerogativelor şi drepturilor regale, schimbând guverne şi legi în stat, prin contradicţie izbitoare cu spiritul public şi nevoile sociale, dar numai în vederea aceloraşi scopuri meschine de dominaţie şi exploatare perpetuă.

Sunt în sfârşit coteriile administrative locale şi centrale, cari urmăresc funcţiile din administraţie ca un mijloc de a deveni salariat al statului; cu deviza în opoziţie; „vino cu noi; luptă cu noi şi-ţi vom da postul cutare!..." iar la guvern, de a deveni funcţionari, nu în slujba cetăţenilor, ci să le dicteze, să-i înşele, să-i ciupească cu bacşişuri şi sferturi la orice serviciu, punând astfel pe cetăţeni în slujba şi spre procopsirea lor.

Sunt aşa de răspândite şi de actuale coteriile politice, încât am putea spune că nu-i partid politic, care să nu poseadă în sânul organizaţii sale şi coterii; în alte partide se confundă organizaţia cu coteria.

Schimbările nemeritate şi nejustificate, ce se fac în administraţie cu prilejul oricărui început de guvernare nouă, sunt impuse de cele mai multe ori de către cerinţele coteriilor politice, mai ales atunci când autoritatea de conducere a partidului este orgolioasă, slabă, ori s'a făcut prea mare uz în opoziţie de clientelă politică şi de supralicitaţie demagogică.

Coteria politică dar are un singur scop: *banul;* un singur crez: *procopseala;* şi un singur mijloc: *învârteala.*

Intr'un partid politic însă, care-i sprijinit pe conştiinţa cetăţenească trează, pe un crez pus în serviciul statului, cu o conducere neorgolioasă şi alcătuită din cele mai alese caractere, influenţa coteriei este minimă, sau cu totul anihilată; situaţia partidului este nesdruncinată; guvernarea — căci în guvernare îşi arată coteria colţii şi intră în funcţie — este nestingherită; membrii sclerozaţi, în rele apucături, ai coteriei nu pot să-şi impună voinţa, spre fericirea partidului şi a statului.

Dar situaţia este şi mai îngrijorătoare când în coteriile politice se înregimentează tineri ambiţioşi, adeseori nuli ca valoare intelectuală-morală, şi ca activitate social-politică, avortoni ideologi, ori secături entuziaste, cari sub masca ori steagul idealurilor frumoase şi entuziaste, ascund scopuri de parvenire accelerată, fără muncă, prin exploatarea în interese strâmte şi meschine a bunei credinţe obştesti într'o tinerime idealistă şi creatoare.

Către astfel de farse juvenile trebue să luăm aminte; să ne verificăm conştiinţele, să trezim toţi cei de bună credinţă spiritul public, să-l orientăm spre adevăratele şi curatele idealuri sociale-politice.

Ceeace uşurează crearea şi desvoltarea coteriilor politice este spiritul public adormit, sau absent.

Să trezim, ori să creiem acest spirit public cetăţenesc în stat şi în sânul partidului politic; numai astfel coteriile vor fi reduse, sau eliminate ca un lest netrebuitor şi aşa de dăunător.

Credem că aici este rostul unei tinerimi entuziaste, dar conştiente şi idealiste cu adevărat.

Dr. Florian Dinculescu.

Scrisoare către ţărani.

Poporul şi guvernul Maniu.

Serbările Sf. Invieri ne-au permis să evadăm din ritmul sgomotos al oraşelor şi să coborîm pentru câteva zile în mijlocul poporului, la sate.

De altfel toţi purtăm în sufletul nostru ceva rural, un substrat de afinitate cu lumea dela ţară, fiindcă aproape cu toţii am crescut în aerul îmbătător de sănătate al satului românesc. Tocmai pentru asta când coborîm în mijlocul poporului o facem cu drag, şi cu bucuria de a ne revedea fraţii rămaşi la coarnele plugului, de cari ne-am despărţit într'o zi de toamnă înorată, când am plecat departe, la oraş, la şcoală.

Ţăranul nostru trebuie să fie fratele şi prietenul rămas la glie al intelectualului român, şi trebuie să fie mai ales puntea peste care trecem noi cărturarii când o nostalgie mistuitoare ne cheamă să ne-aplecăm urechea la şoapta acestui pământ strămoşesc, românesc, muncit de milenii de către ţăranii satelor noastre. Partidul naţional-ţărănesc şi-a făcut un punct de onoare din ridicarea populaţiei ţărăneşti la un nivel mai superior de cultură şi civilizaţie; Iuliu Maniu, care azi e cel mai real reprezentant al neamului nostru, a aşezat pe primul plan al doctrinei sale: ţăranul şi dragostea faţă de ţăran.

In luptele pe cari partidul naţional-ţărănesc le-a purtat împotriva beştialei cointeresări de ieri, învingerea se evidenţia din zi în zi tot mai palpabilă, fiindcă lupta era susţinută de braţul vijelios şi vânjos al ţăranului.

Iuliu Maniu, dacă n'ar fi luptat exclusiv numai pentru îndreptarea în spre mai bine a sorţii ţăranului, putea de atâtea ori să primească alte demnităţi dela oricare din guvernele trecute, dar superioara sa concepţie morală l'a ţinut şi în bine şi în rău alături de poporul de jos, umilit şi batjocorit până şi de către toţi derbedeii politicianismului parazitar şi ticălos.

Ne-amintim şi acum de oferta pe care contele Tisza Pista i-a făcut-o dlui Iuliu Maniu, pe când era ofiţer de artilerie în timpul războiului.

Contele Tisza oferise dlui Iuliu Maniu un portofoliu ministerial, cu condiţia să recunoască integritatea monarhiei austro-ungare. Dl Iuliu Maniu a refuzat categoric, deşi i-se dădea ocazia să scape din răsboiu, unde în fiecare clipă putea fi răpus de vre-un glonte ucigaş, deşi putea să ajungă imediat în înalta demnitate de *ministru*, bogat atotputernic. Incă de atunci valoarea morală a dlui Iuliu Maniu s'a realizat cu o putere extraordinară. După răsboiu cuvântul de ordine al şefului partidului naţional-ţărănesc împotriva liberalilor uzurpatori, a fost: *întrarea în legalitate*. Şi poporul românesc l'a urmat imediat, convins că *Omul* providenţial, îi va aduce şi de data aceasta salvarea.

După lupte zbuciumate de aproape un deceniu, partidul naţional-ţărănesc a venit la guvern prin voinţa aceluiaş popor şi prin graţia lui Dumnezeu, care ne-a purtat întotdeauna de grije.

Liberalii încă au încercat imediat să saboteze guvernarea dlui Iuliu Maniu. Au trimis pe la sate agenţi liberali plătiţi cu bani grei ca să producă tulburări în popor şi să-l agite împotriva guvernului. Au încercat să provoace în Basarabia revoluţie, şi au strigat ca din gură de şarpe prin toate gazetele lor păcătoase că *„guvernul* Maniu nu e în stare să păstreze linişte şi ordine în ţară". Au încercat să mintă că dl Maniu vrea asuprirea poporului prin dări noui şi grele, dar toată lumea s'a convins că partidul naţional-ţărănesc nu vrea decât ridicarea şi bună starea poporului.

Poporul, de altfel, nu s'a lăsat amăgit nici o clipă de minciuni liberale. Am constatat-o aceasta cu ocazia sfintelor sărbători ale Paştilor când mi-a spus aşa de plastic un ţăran: *„Domnule, ceeace au stricat hoţii ăia de liberali nu poţi să aduci la cale nici în 5 ani, nu în 4 luni de când ne conduce dl Maniu"*.

Popor cuminte şi muncitor dela sate, Ţie îţi închin aceste rânduri...

B. G.

Pentru dl Ministru al Justiţii.

Pentru a înlătura echivocul, ce ar putea produce rândurile, ce urmează, cred, că se impune o mică reîmprospătare a crezului nostru şi a mijloacelor, de cari înţelegem să utilizăm pentru traducerea în fapt a acestui crez. Noi cei tineri, cari atraşi prin magnetismul personalităţii dlui Maniu ne-am ataşat ca soldaţi devotaţi acţiunii partidului de sub conducerea dsale, am înţeles, înţelegem şi vom înţelege, ca întreg aportul nostru fie material, fie moral să-l punem în slujba ideilor şi principiilor — de o înaltă concepţie morală de stat — concretizate în programul partidului. Toată lumea poate vedea deci, că suntem în slujba ideilor şi principiilor propagate de partid cu tăria convingerii de a traduce în fapte aceste idei şi principii. Ştiind că lupta pentru idei şi principii se dă la lumina zilei, pe căi deschise, ca o consecinţă logică ni se impune şi nouă aceasta cale de urmat.

Iată dar. că atunci, când printr'un organ de presă al tineretului partidului dela guvern, ne adresăm public unui membru al său, atrăgându-i binevoitoarea atenţiune asupra unui fapt, prin care se aduce o neiertătoare nedreptate unei provincii — chiar a acelei provincii care de două ori l'a ales în timpuri grele pe dl Iunian în parlamentul Ţării — nu facem altceva, decât rămânem consecvenţi conduitei, ce am adoptat-o, când întrat în luptă pentru realizarea ideilor şi principiilor partidului.

Domnule Ministru al Justiţiei! Veţi binevoi a şti că în Ardealul „nostru" noile numiri în magistratură au provocat o legitimă nemulţumire, şi o îngrijorată nedumerire.

Nemulţumire, deoarece s'a procedat tot după sistemul „trecut", care înlătura sistematic elementul ardelenesc, din justiţie, sistem, care speram că o să dispară cu data de 3 Noemvrie 1928.

Nedumerire, deoarece nu eram aşteptaţi la acest procedeu: contrar principiului care este cuprins în sugestiva expresie romană: *aequm et bonum*. Ori atunci când în Ardeal sau numit 98% magistraţi din alte provincii, nu s'a procedat *aequm et bonum*.

Cred, că este superflu a accentua, că nemulţumirea noastră nu o produce faptul, că prin noile numiri descalecă iarăşi în Ardeal o nouă pleiadă de tineri jurişti din vechiul regat — aceasta cel mult ne bucură.

Dar iată că această nouă descălecare se face în detrimentul tinerului element ardelenesc. Ori, cred, că ştiţi că politica celor 10 ani trecuţi a deslănţuit cu o diabolică furie cea mai odioasă luptă contra elementului intelectual ardelenesc.

Ca să nu Vi-se pară gratuită şi paradoxală aceasta afirmaţie, Vă rog să Vă convingeţi chiar la Ministerul Dv., că în cei 10 ani trecuţi, câţi ardeleni au fost numiţi în magistratură, şi dintre cei ce erau deja, câţi au fost înaintaţi în grad în urma foilor personale întocmite înadins arbitrar. Iar pentru a Vă convinge, că sunt şi în Ardeal jurişti pregătiţi cari au solicitat în continuu numirea în magistratură, Vă rog să cercetaţi şi Vă veţi convinge că toate cererile ardelenilor au fost dosite de secretarul Dv. general, care în primul rând este „liberal".

Sunt convins, că după constatarea, ce veţi face-o, ne veţi da perfectă dreptate, că ne declarăm nemulţumiţi de felul cum s'au făcut nouile numiri, prin cari Dvoastră desigur *bona fide*, aţi produs iarăşi o lovitură boanghenilor de ardeleni.

Dar dle Ministru, nu ne-ar nemulţumi pe noi, că nu numiţi ardeleni în magistratură, dacă tinerilor jurişti le-ar sta deschis o altă carieră, care să le asigure o modestă existenţă, conform pregătirii lor.

Dar credeţi Dvoastră, că în altă direcţie aceşti tineri merituoşi nu întâmpină o analoagă desconsiderare şi preterare. Vă asigur, că da: Cel puţin aşa a fost, şi cei dela ministerul Dvoastră vroiesc să ne facă să credem, că aşa are să rămână.

Vedeţi aşa dară dle Ministru al Dreptăţii, că dacă am ajuns să punem publice chestia numirilor şi avansărilor făcute în justiţie, nu am făcut-o nici dintr'o ambiţie încălcată şi nici dintr'un spirit de opoziţie. E la mijloc pur şi simplu chestia pâinii de toate zilele.

După cum am accentuat nu regionalismul, ce pe nedrept ni s'a imputat nouă ardelenilor — cu toate că numirile în justiţie poartă peceta regionalismului — a provocat nemulţumirea noastră, ci grija zilei de mâine.

Aşteptăm Domnule Ministru al Justiţiei cu încredere să instituiţi la departamentul Dv. cât mai curând o egală împărţire a dreptăţii pentru fiii tuturor meleagurilor din România, ca să se producă şi prin această măsură deplina contopire sufletească: principalul scop de guvernare al guvernului din care şi Dvoastră faceţi parte.

A. H.

C. F. R.

Nu pentru prima oară servesc aceste trei litere, drept titlul unei note, unui articol, unui raport, unei dări de seamă; nu mai puţin este adevărat, că cele ce urmau acolo acestor trei litere mistice: *C. F. R.* ele nu au fost nici odată îmbucurătoare.

Speram că odată cu venirea partidului nostru la putere să mai îndulcim noţiunea de *C. F. R.*, şi dacă nu am reuşit întocmai, acest fapt se datoreşte în primul rând şi calităţii extrem de proaste, în care acest — dealtfel preţios — patrimoniu naţional a trecut în grija cotidiană a partidului naţional-ţărănist, care azi conduce ţara.

Credeam ferm că cei ce au dus C. F. R.-ul la halul în care azi se zbat ele, se vor omeni şi vor permite nouilor forţe ale naţiunei să-şi facă datoria aşa cum o doreşte aceasta toată suflarea românească.

N'am fi bănuit nici odată însă că răul, ce s'a înstăpânit la C. F. R. să fie într'adevăr aşa de adânc săpat în organismul acesta de prima însemnătate în economia noastră naţională. Ştiam despre machinaţiile diabolice al antecesorilor noştri la guvern, nici o minte omenească nu şi-ar fi putut închipui însă vreodată, că cu câte sfori drăceşti a fost legată de interesele lor personale, aceasta instituţie, nimeni nu şi-ar fi închipuit însă îndrăzneala banditească cu care s-a instalat partidul liberal în aceasta avere naţională. Dacă în toate domeniile vieţii noastre de stat liberalii au şters hotarele dintre averea privată şi a statului, în cazul C. F. R.-ului, *a şters şi urma* ori cărei asemenea linii demarcaţionale.

Cine ar fi crezut vreodată ca în văzul lumei şi cum s'ar spune ziua la amiaz, proprietatea C. F. R.-ului să treacă efectiv şi în întregime partidului liberal, rămânând statului abia girul moral, reclama slabă ce-i face aceasta arteră principală în corpul statului, condusă în felul cum a fost condusă? Nimeni n'ar fi crezut şi totuşi aşa este.

Beneficiile fictive *ale C. F. R.-ului formează cel mai puternic izvor de câştig pentru liberali, iar* **pierderile reale** *şi uriaşe cel mai mare gol ce-l poate lăsa un capitol în bugetul ţării. Liberalii cu câştigul, angajaţii cu învârtelile, ţara cu ruşinea şi deficitele. Se poate un bilanţ mai trist?*

Că lucrurile stau astfel şi că sistemul din trecut continuă în bună parte şi azi, noi o ştim din nenumăratele plângeri ce ni se adresează. Noi însă ştim că ele toate rezultă din opera diabolică a slujbaşilor mici, *dar mari*, cari în loc de a fi scoşi telegrafic din serviciile necinstite de ei, s'au bucurat de indulgenţa şi legalitatea noastră. Se înşală însă amarnic aceşti mistuitori ascunşi, aceşti cari ai cinstei şi avere Ţării, dacă ei cred că legalismul nostru va merge până la .... apărarea necinstiţilor. Ei trebue să ştie că oricine va fi acela, care va scoate în contra noastră — al partidului guvernant — sabia rugînită a hoţiilor, panamalelor, afacerilor, etc... *vor pieri* tot de sabie; *de sabia legalismului nostru.*

Suntem în posesia unor informaţiuni precise, avem cunoştinţe despre dosare, ce se plimbă de luni de-arândul dela o secţie oareşi-care la alta, dela un şef la altul, pentru ca astfel să se tărăgăneze aplicarea sancţiunilor. Ştim, că *dl Teodorescu, nu e o rudă rece cu nemoleniile*, ştim că la Cfr. banii se aruncă cu două mâini şi vezi Doamne, *„întâmplarea"* face... ca ei să cadă totdeauna într'un buzunar liberal, ştim, că dosarele unui şef de gară de pe la graniţa de vest care a schimbat porcii graşi dintr'un vagon, cu porcii slabi ai lui, se plimbă de mult; ştim despre anomalia ruşinoasă dela comisia disciplinară al C. F. R.-ului din Cluj, în care numai acuzatul poate fi român, căci membrii numiţi sunt neromâni şi cari de multe ori nici nu înţeleg apărarea făcută pe româneşte a acuzatului; — ştim despre un alt dosar al unui şef de gară de pe Valea Târnavei, care-şi complecta deficitele bugetului personal dela caseria staţiunii, prin ajutorul casierului său, ştim despre faptul că un nepot al dlui Teodorescu a ajuns la gradul de inspector principal tehnic — beneficiind de trei avansări într'o lovitură — când pentru acest titlu altuia i s'ar recere cel puţin 25 ani vechime, iar nu 4—5 ani; ştim... ştim... multe ştim, dar noi *nu vom eşi cu ele pe faţă şi nu vom precisa şi nu vom cere sancţiuni cât timp spiritul lui Coltescu va dăinui la Cluj şi cât timp va fi director general dl Teodorescu.*

Geloşi de izbânda binemeritată a partidului naţional-ţărănist, noi nu ne vom ascunde nici un moment convingerile noastre intime, şi nu vom înceta a urmări cu energia noastră tinără pe cei ce îndrăznesc a slăbi lumina curată a operelor noastre de guvernământ al actelor noastre guvernamentale.

Ca un prim pas, pentru reintegrarea C. F. R.-ului în patrimoniul naţiunii române, am schiţat în linii mari punctul nostru de vedere.

Ca un prim pas cerem introducerea urgentă în C. F. R. al spiritului naţional-ţărănist. Şi pentruca lucrurile să ia aceasta întorsătură imperioasă noi ne vom pune în luptă toată puterea noastră tinerească. Vom lupta cu toată cinstea convingerilor noastre pentru ca actualul *capitol trist* din istoria contimporană a ţării; capitolul: *„C. F. R." să devină în scurt timp un capitol al mândriei româneşti.*

— a. t. m. —

Suferinţa zeilor.

Actul de cunoaştere este un atribut inalterabil fiinţei umane, — cunoscut încă de pe la Aristot, — şi totuşi, zeii n'au slobozit focul acesta dogoritor în îngheţul sufletelor pământeşti decât în urma, unui... furt! — de atunci.

Hoţii culturii au pus în mod prometeic mâna pe sanctuarul cald al cunoştiinţei, iacătă supărarea zeilor...

Jenaţi în patrimoniul lor ideal, se simt neliniştiţi ca după o noapte de nesomn.

Ţintuirea plebeianului vulgar, dar setos de.. dreptate, se face prin legi; stânca colţuroasă a ţintuirei, e politica legislativă, iar partea, ţara, e Dacia felix.. La această operă de negare a nevoii de cunoaştere a lucrat în România, partid după partid, dar cel mai glorios care-a ţintuit pe Prometeul cunoaşterei rurale (Româneşti), a fost partidul cast şi... tainic al Brătianului dela Florica.

Azi încă voci surde s'aud, (de cabinet, mai ales de bibliotecă).. paraliticii acţiunilor mari de odată, de abea mai îngăimează cu limba înscămoşată. Zadarnic,(o jerum, jerum!) tonalitatea vibrantă nu se produce, universul e lipsit de acustică, tot mai mult — şi, heterogonia scopurilor,!.. refugiaţi din realitatea permanentă (naţiunea) în cabinete, trecute şi împăienjenite, adevărurile lor miroasă a umezeală uitării.

Idealitatea acestor zei a pierit, deodată ca'n basm.

I. Ch.

Legislaţie nouă — eră nouă.

Guvernul şi partidul naţional-ţărănesc lucră cu zor la pregătirea şi punerea în vigoare a unui nou aparat legislativ care să prindă în angrenajul său întreaga semnificaţie a vremii prin care trecem. Legi noui cari să reglementeze satisfăcător multiplele raporturi ale vieţii noastre sociale şi economice s'au votat şi se vor vota în cel mai scurt timp pentru a schimba legile vechi ce au făcut liberalii, nu pentru binele ţării, ci pentru binele lor personal.

Partidul liberal în cei 70 de ani cât a condus mişelește destinele ţării româneşti a fabricat o droaie de legi cari de cari mai păgubitoare pentru ţară, dar cari de cari mai căpătuitoare pentru partizanii săi lacomi de bani.

Nici o lege nu cunoaştem pe care liberalii s'o fi făcut pentru folosul obştesc, începând cu legile economice şi sfârşind cu cele de ordin social-cultural, nimic din legislaţia creiată de liberali nu mai poate azi dăinui spre interesul general, căci toate legile liberale nu sunt făcute decât ca să apere o şleahtă de acaparatori şi îmbogăţiţi pe spinarea poporului.

Guvernul Maniu venit la cârma Statului prin voinţa poporului românesc întreg şi cu avizul Inaltei Regenţe şi-a luat încă de mult angajamentul de a schimba situaţia deplorabilă din ţară şi a creia o stare generală mai mulţumitoare pentru toţi cetăţenii ţării.

Dar în această nobilă năzuinţă, guvernul Maniu s'a isbit încă dela început de zidurile chinezeşti ale legilor liberale, ziduri pe cari cu toată împotrivirea „chinezilor liberali" a început să le dărâme rând pe rând.

Ştim cât de dragi i-au fost dlui Vintilă Brătianu aceste ziduri chinezeşti cari nu lăsau să pătrundă în România-Mare soarele dreptăţii şi-al belşugului. Dar de hatârul omului păros şi închis care se chiamă Vintilă, guvernul naţional-ţărănesc n'a putut lăsa să se prăpădească o ţară întreagă.

Şi guvernul Maniu a început imediat ce-a preluat puterea, înlocuirea legilor liberale cari sufocau respiraţia ţării. A schimbat mai ales *legile economice şi financiare* făcute de liberali: *guvernul Maniu a votat legile stabilizării monetare, a votat legea comercializării şi legea minelor.*

Prin acestea politica economică a liberalilor a primit cea mai grea lovitură, poate chiar lovitura de moarte.

Se ştie că atât legea comercializării, cât şi legea minelor n'au constituit pentru liberali decât mijloc mişelesc de îmbogăţire repentină şi de jaf public în averea statului.

Tot în direcţia economică guvernul pregăteşte chiar acum prin dl ministru Ion Mihalache o serie de legi cari să îmbunătăţiască situaţia agriculturii şi a ţărănimii în general.

In ce priveşte politica generală, guvernul Maniu, ne-a dat prin dl ministru D. R. Ioaniţescu, occidentala lege a jandarmeriei, care dat fiind rolul pe care l'a avut până acum jandarmeria în ţara noastră, primeşte o importanţă covârşitoare.

Legea jandarmeriei este pe lângă lichidarea regimului bestial din trecut şi cea mai reală garanţie a trăiniciei regimului nou de dreptate şi legalitate care s'a deschis prin guvernarea lui Iuliu Maniu.

Ca mâine se va vota proiectul de lege pentru noua organizare administrativă, care de asemenea prin sănătoasele principii pe cari e aşezată, promite să fie încă una din loviturile de moarte ale regimului biurocrat şi egocentrist de ieri şi în acelaş timp piatra de hotar dela care începe o viaţă şi o eră nouă.

Legislaţia nouă a guvernului naţional-ţărănesc, studiată ce cei mai competenţi oameni din aceasta ţară *(nu şi de cei mai interesaţi)* îşi dă în curând roadele binefăcătoare pentru toţi fiii acestei ţări, aşa încât nădejdile puse în acest guvern se vor îndeplini întocmai.

Acest guvern este guvernul pe care l'a cerut şi l'a susţinut întreaga ţară şi opera lui nu poate fi decât spre folosul ţării şi a neamului nostru.

Prin legislaţia nouă, care îşi va da în curând roadele, guvernul Maniu deschide era nouă de bunăstare şi dreptate pe care am visat-o de mult.

Legislaţie nouă — eră nouă.

Din rău — spre bine.

Emil Teleacu.

Colţul economic.

Agrarianism pozitiv...

Iată problema care se confundă cu însăşi existenţa vieţii noastre de stat şi care se pune astăzi la ordinea zilei cu toată insistenţa, pentrucă de fapt se punea încă de mult, însă într'o formă mai atenuată, ca să nu spun mai puţin alarmantă.

Prin reforma agrară, aşa cum s'a făcut, nu s'a soluţionat decât în parte latura socială a problemei, aşa că o rezolvire integrală şi intransigentă nu poate începe decât prin revizuirea acestei reforme, care n'a mulţumit nici pe proprietari, nici pe împroprietăriţi. S'au comis atâtea greşeli, atâtea nedreptăţi, atâtea fraude, încât revizuirea exproprierilor, respectiv împroprietărilor, apare deadreptul o inexorabilitate pentru noua eră de agrarianism pozitiv ce începe.

De unde reforma agrară trebuia să însemne acel act de înaltă dreptate socială, de unde reforma agrară trebuia să constituie piatra fundamentală a României Intregite, am avut ca tot ce este improvizaţie în ţara aceasta, o parodie de reformă, ce constitue pentru buna rânduială a statului nostru, o gravă eroare morală, socială şi economică. Valul de nemulţumiri ce mocnea latent în rândurile ţărănimei noastre era un vulcan ce sta gata să erupă; criza economică ce ne-a bântuit ţara dela războiu încoace, corolariu firesc dar evitabil al reformei agrare, au fost rezultatele unui agrarianism improvizat, necinstit şi mai presus de toate, rău înţeles. De altfel ce putea să iasă din această reformă făcută de boieri, pentru binele ţăranilor — ziceau ei — când nu-i vedeau decât alegeri, aşa că şi dacă ar fi fost bine intenţionaţi, n'ar fi putut să ajute prea mult ţărănimei — talpa ţării — pentrucă n'o înţelegeau suficient, necunoscându-i nici sufletul, nici nevoile!

A sosit ceasul să se termine cu improvizaţiile! Reforma agrară a fost o necesitate naţionale; trebuie să dea şi rezultate naţionale. Atâta timp cât ţăranul împroprietărit a fost lăsat să muncească primitiv pământul lui, evident că rezultatul nu putea să fie cel scontat.

In loc ca ţăranul proprietar să fie ajutat de stat, ca să-şi aibă utilajul modern cu care să lucreze pământul, spre folosul lui şi al ţării, a fost lăsat în sărăcia lui să-l lucreze prost sau chiar să nu-l lucreze. Am avut astfel o recoltă slabă şi pentru ţară şi pentru ţăran.

Guvernanţii timpurilor trecute nu s'au gândit că ajutând ţăranul se ajuta şi ţara.

Guvernanţii de azi, au încris la loc de cinste, în fruntea programului, ajutorarea ţăranului, care se va traduce cât de curând prin înfiinţarea *„Institutului Naţional de Credit Agricol"*.

Această instituţie va lua fiinţă prin modificarea şi unificarea actualelor legi ale Creditelor funciare în cari va intra şi Creditul agricol făcut cu participarea statului, a particularilor şi a capitalului strein.

Menirea Creditului Agricol va fi de a da împrumuturi pe termen lung, pe termen scurt şi pe termen mijlociu, pe ipotecă, pe gaj şi pentru inventar agricol, ameliorări agricole, bonificări, etc.

Iată cum înţelege ministrul ţăran şi al ţăranilor să facă politică agrară!

Destul timp s'a făcut politicianism agrar!

Gh. I. Popescu.

Magyar Pártul în grea dilemă

Dl ministru Vaida, într'o clipă de fericită inspiraţie, a invitat oficios maghiarimea din Ardeal să participe la serbările Unirii, în mare ţinută patriotică, sub stindard şi în costum naţional.

Gestul ministrului de interne a stârnit o nedumerire hilariantă în cercurile Magyar Pártului, care în cursul existenţei sale de câţiva ani niciodată nu s'a văzut pus într'o situaţie mai dificilă, ca acum când Miss România invită pe ţanţoşul Pişta la hora naţională. Obişnuit cu metodele balcanice ale liberalilor, care de altminteri îi vinea de minune la socoteală, simte o jenă de când noul guvern dă dovezi de manieră occidentală, de înţelepciune şi toleranţă, aşa cum este în fond caracterul poporului român.

Dar nu de geabă le-a mers vestea compatrioţilor noştri de încăpăţinaţi şi şi prostuţi ce sunt! Magyar Pártul de 2 săptămâni tot nu s'a desmeticit şi priveşte cu spaimă mingea buclucaşă, aruncată în mijlocul ei de un român şugubăţ. Să primească ori se refuze, asta este greaua problemă, ce trebue rezolvată cu mare chibzuială. Iute curieri la Budapesta, nu cumva să se comită o greşală politică ireparabilă. Căci vedeţi, în ce grea încurcătură se află conţii noştri! De primesc să participe, şi încă în costum naţional şi cu fringia ruginită, aceasta poate să aibă aparenţa unei recunoaşteri a noului stat, pe care ei nu vor — în ruptul capului — să-l considere, decât cel mult o împărăţie de carnaval! De nu participă, se compromit înaintea Europei, care în fine îşi va da seamă, că maghiarii noştri nici ei însişi nu ştiu ce vreau, că recriminările lor sunt văicăreli capriţioase de copil, care plânge, când i-se interzice ceva, iar dacă i-se permite, tot buzumflat rămâne.

Noi, din parte-ne, felicităm pe dl ministru Vaida, care în multele sale preocupări şi în avalanşa de solicitatori, îşi păstrează umorul sănătos şi mai face câte o glumă reuşită.

Numai măgarii dela „Viitorul" sunt mai mărginiţi, decât conţii maghiari! Dar de pe partea prostiei li e tată Vintilă şi aşa se explică.

Scrisori dela Redacţie.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

Unui bufon financiar — com. Cluşeşti. Te rog răspunde-i telegrafic şi extra urgent lui Tutankamen de ce-l umple pe el totdeauna greaţa, pe când trece pe lângă D-ta? Poate-l impresionează vestita şi *curentulizata* D-tale cinste personală? ori poate marea înclinare a D-tale — nu pentru finanţe — ci bani? ori că pe Tutankamen îl impresionează abilitatea Dtale, de a Te menţinea la suprafaţă şi pe valuri politice agitate ca şi pe cele senine?

Greaţa o simte, dă-i explicare grabnică, dece? Taieţi barba ridicolă, lapădă acel cioc ce te complectează în exterior la mutră veritabilă de bufon, poate să-l slăbească pe Tutankamen greaţa.

Ori poate aceasta schimbare ţi-o rezervezi pentru zile mai sărate...?

Fă ceva căci lui Tutankamen îi-e tare greaţă când Te vede ori se ocupă de Dta.

Pafnuc Tâmpitu — Târgu-Mureş. Vei fi Dta cuminte, numele te arată,... nici vorbă, dar să fiu eu al naibei dacă înţeleg eu ce-i zahărul. Unii spun că-i alb, alţii că-i negru. Am vorbit odată cu unul, care-mi spunea că zahărul din Târgu-Mureş e negru; l'am trimis la plimbare într'o... grădină, veni... altul, l'am întrebat şi mi-a spus tot despre acelaşi cub de zahăr că-i alb

Nişte oameni de zahări, apoi au fost opriţi .. mai multă vreme... undeva, căci prin dulceaţa făpturei lor periclitau societatea omenească; n'au trecut decât câteva zile şi s'a dovedit!!... că nu sunt dulci,... ba poate din contră. Dragă Domnule Tâmpitu, vei fi Dta deştept nici vorbă, după cât te arată şi numele, dar spui drept că eu chestiunea zahărului şi a dulce-lui o înţeleg tot aşa de mult ca Dta. De unde naiba ai auzit prostia că Dl Christu Simionescu a fost fabricant de zahăr? Zău că eşti prost Domnule Tâmpitu. Dl Simionescu a fost director general la Ministeriul de Finanţe şi apoi avansat de secretar general. In viaţa lui tot de finanţe s'a ocupat

Ionică Cuminţel — com. Broaşte. Când cineva îi bolnav rău, doftorii îl trimit la schimbare de aer, şi de fapt li se face mai bine bolnavilor. Noi? Pentru aceia n'am trimis pe nimeni la schimbare de aer când am venit la putere, căci era cam frig pe afară. Noi în acest cabinet „doftoricesc" de acum înainte vom prescrie mereu această cură pentru **bolnavii** politicei româneşti.

Nichita Magistratescu — Câmpia Libertăţii — Ardeal. Zeiţa „Justiţia" e legată la ochi. Judecătorul este un funcţionar al Statului la fel ca oricare altul. Un judecător blond poate fi mai bun ca unul brunet şi invers. Un judecător cu o licenţă poate deveni un jurist mai bun ca unul cu două doctorate, indiferent că a făcut liceul la Oradea ori Buzău, la Chişinău ori Constanţa, ori că tatăl său a arat pământul României mari la Ploeşti ori Satumare. Că de ce zeiţa „Dreptăţii" e legată la ochi? Multe se vorbesc: Habar n'am, ce-i adevărul. Aşa o simbolizau romanii.

Costică Disperatescu — com. Gâmfoni, jud. Ploeşti. Daţi desminţire radicală! O calomnie la adresa Ardealului. O simplă invenţie răutăcioasă, căci nici un singur ardelean n'a fost numit; ne cum 700 magistraţi ardeleni — deodată — în Vechiul Regat. Ce mai fantezie!?!

C. Trăsnitu — com. Lapteş. Nici n'ai văzut lojă de când eşti? I-ţi spui eu ce este o lojă. O lojă este o mică insulă gratuită în marea zisă sală de spectacol ori Operă de fi ziee. Loja mai e totodată şi cel mai ieftin loc (dealtfel şi cl. I. la trenurile româneşti) din sală, căci optzeci la sută nu plătesc nici un ban. Scaunele de jos sunt ceva mai scumpe căci cei ce merg acolo au numai reducere de 50—70 procente; în teatrul românesc mai scumpe sunt locurile de sus (ca şi dealtfel cl. III. la trenurile româneşti) căci acolo se plăteşte biletul **întreg!!** Intreabă pe Dl G. Buldog-Ţuică dacă n'am dreptate.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREŞAN

Primăria Municipiului Cluj.

No. 6838/1929.

Publicare de licitaţie.

Primăria Municipiului Cluj publică licitaţie pentru furnizarea instalaţiilor de maşini precum şi a maşinilor electrice, necesare la amplificarea frigoriferului dela abatorul Municipiului Cluj, conform condiţiunilor generale de furnizare, a caietelor de sarcini şi a descrierei technice.

Ofertele se vor înainta în sala de Şedinţă a Primăriei Cluj în plic închis şi sigilat la 30 Mai 1929 ora 11.

Impreună cu ofertele se va depune şi vadiul de 2% în numerar sau efecte de valoare garantate de Stat.

Deslușirile necesare, caietele de sarcini şi condiţiunile generale de furnizare se pot primi la Direcţiunea Uzinelor Comunale de Apă, Cluj, Strada Vlăhuţă No. 1.

Cluj, la 27 Martie 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

Tipografia Naţională S. A., Cluj, Str. Regina Maria No. 4